

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára:

Egész évre 60 L, félévre 30 Lel,
negyed évre 15., egyes szám 5 LA Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari
Munkások Országos Szövetségének
Hivatalos Közlönye.
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj—Kolozsvár, Strada Memorandu-
lui 21. szám (volt Unió-utca Redout.

Az új esztendő küszöbén

visszahuzzapillantásunkat a munkásember sorsa, a kálváriás sors. Mert kálváriás sors a munkásember sorsa, mert kevés gyümölcsöt termő számára az a munka, mit veritékes napestig termel a mások számára. Kálváriás sors a munkásember sorsa, mert örökös bizonytalanság minden napja a dolgozatás piacán, mert sohasem tudja, mire ébred másnap. Ma munkája, mely sovány, tendő életet nyújt számára, a holnapja már a munkanélküliség kolts-kayerével kopogtat szomorú óráiba...

Ez munkássors.

Kinseket és jólétet termel tendő keze a társadalom és munkálatára számára és mégis: vergődő nyomor, kálváriás-sors a munkásember sorsa.

Az élete sulyos veszedelmek állandó központja a munka komor hrcmezején: a gép, kigőzölgések, a gázok, a bányalég, az épő állványok tenger veszedelme ólalkodik rá napestig és egészségtelen, keskeny buvóluk a bihen-helye: a „lakása“!...

Ezelyi szerkezeti baja van ma társadalom berendezkedésének, de minden csapása, minden beüle származó baj — a munkáscsalád kálváriás sorsát sulyosbitja. A munka, a kenyér bizonytalan sága, gép veszedelme, a hályegkegyetlenebb sorsosztása, a hálybruból származó fullasztó sors: a drágaság és drágítás sors: mind-mind a munkáscsalád kálváriás sebeit mélyíti...

A háboruktól megtépázott, vergődő munkássors mind sülibben veti föl a nagy kérdést: „Hová?

Merre?!“ S az elnyomott munkássors kiutat keres a kálváriás-utak tömkelegéből. S mielőtt a kétségbeesés kishitű, öngyilkos sötét utcájába tévedne a munkássors, egy bevilágító, földerítő, céltmutató, megmentő fáklya rántja csak vissza az élet partjaira: *a munkásszervezkedés megsegítő, fölemelő ereje!* A munkásszervezetek segítő jobbja, biztató munkásöntudatot, új hitet fakasztó ereje utját szegi a tömeges munkásöngyilkosságnak és boldogi több új esztendők felé vezet a kálváriás munkássorsot. Mintha lángoló betűkkel volna a munkásszervezetek ajtóira fölírva: „Gyere közénk, csüggedő, sötétben börtorkáló munkás-testvérünk! A szervezeteink fölemelő hajlékába jöjj, mint annyi sok-sok millió testvéred, akiknek szervezeti összetartása, célirányos együttthaladása napról-napra jobbitja a kálváriás munkássorsot“...

Igen, az egész munkásosztály számkivetett, öngyilkos sorsu volt a céltudatos szervezeteinek hiányában.

És olyan mértékben gyürte le a kegyetlen rabszolgasorsot, a milyen mértékben a szervezetei erősebbekké, összetartóbbakká, fegyelmeltebbekké és céltudatosabbakká épültek. Igen: *az osztálytudatos és célszerű szervezkedés mentette meg a kálváriás munkássorsot az életnek.* Ez a szervezkedés teremthet csak jobb munkássorsot az újabb esztendőben, amelynek küszöbéről visszapillantva, csak azzal kívánhatunk boldogabb új esztendőt egymásnak és a szervezeteinken kívül álló társainknak, ha harsányabban

megismételjük a bevált jelszavunkat:

Szervezeteink a mi erőink!

A tudás elvezet a szervezkedéshez, a szervezkedés a felszabaduláshoz!

A tél

A hóhelyek lassan hullanak, ezüst fehér takaróval vonják be a kopár mezőket, a letarolt réteket és a lombját vesztett erdőket. Csend van mindenütt, mintha csak a halál terjesztette volna ki szárnyait. A költöző madarak melegebb vidékre vándoroltak megélhetést keresni. Nem köti őket a „haza“ fogalma a sivár vidékhez. Meleg százezreket érő bundáikat levetve, uridámák, pocskos urak töltik meg a nagyvárosok klubjait és kávéházait. Vidám zene, pezsgős palackok durrogása hallik ki a lucskos járdára, ahol hidegtől vacagó fogakkal, lyukas cipőben, vékony foltokkal téli ruhában sietnek haza nyomor-tanyáikra a nehéz testi munkában kifaradt munkások. Fejük még jobban lehorgad a hóhelyek látásakor. Eszükbe jut a lyukas-cipők, a rongyos ruhák javításának szükségessége, ujnak a beszerzésére gondolni sem mernek, de ahhoz is hiányzik a legfontosabb, a pénz. Benn a kávéház külön szobáiban folyik a pezsgő, a gyáros urak és a nagykereskedők asztalain. Egy este többet költönek haszontalan félvilági nők mosolyáért, mint annnyi egy tisztességes munkás egész évi keresete. Az egyik gyáros még ma délután, amikor a gyári irodában pár percre megjelent, ridegen utasította el az óránként 50 bani javítást kérő munkás kérését, de a kártyaszobában most százezrekkel játszik, hogy petyhüdt ideget felvillanyozza. A frissen hulló hó rátapadt a proletár-család hideg szobájának rongyokkal bedugdosott és papírral megragasztott ablakára. Azonnal vízcsippé válik a kivilágított palota ablakain, mintha csak a palota-tulajdonos által kiuzsorázott munkáscsaládok könnyei volnának. Benn a palotában estélyt ad a gyáros hasonszórái társai mulattatására. A minden jóval megrakott asztalok mellett, kivételesen a munkásokról foly a szó, akik elég szemtelenek

voltak és szervezkedni mertek, hogy eggyel több főttkrumpli és valamivel nagyobb darab kenyér kerüljön asztalukra. „Majd elbánok velük” — mondja az egyik. „Bezárom a gyárat, bankot alapítok” — válaszol a másik. Majd a télen rendezendő multságokra és kirándulásokra kerül a szó. Mások a melegebb vidékre való utazás részleteit beszélik meg. A hó pedig lassan hull tovább, nem törődik sem a nyomorgó családok rémült, sem a kivált-

ságosok derült arcával, mintha csak el akarná temetni az egész világot...

A tél s a jelen társadalmi rend egyformán rideg a munkáságnak, de viruló tavasz fog jönni a rideg télre: a jövő társadalom tavasza képében.

Mi, akik tudjuk, hogy a télre tavasz is fog következni, várjuk annak az eljövételét s hisszük, hogy minél ridegeb a tél, annál szebb lesz a tavasz, annál virulóbb lesz a mi tavaszunk... —gy.

Az erdélyi vasgyárosok offenzívája a 8 órás munkaidő ellen — és az akkordrendszer bevezetéséért

1922 december 12. nevezetes nap lett a vasmunkás mozgalomban, e napon jelentették ki minden kérés és székítés nélkül Erdély legjelentékenyebb vasgyárainak a képviselői, hogy a 10 órás munkaidőt és az akkord-rendszert bevezetni akarják gyáraikban. Tették ezt olyan arcátlan, vérforgató módon, hogy senkinek sem lehet kétsége az akaratuk komolysága fölől. Eddig is tudva volt előttünk, hogy mik a gyáros urak kívánságai, de hogy elég vakmerők komoly tárgyaláson az ilyen kívánalmak hangoztatására, ez csak a liberális kormányzat bűne. Egyebként a dolgok megértése végett közöljük a fontosabb részleteket: Hónapokkal a kongresszusunk előtt már foglalkoztak az erdélyi gyárosok egy Erdély egész területére kiható kollektív-szerződés eszméjével. Hogy a dolog készületlenül találja a szervezett vasmunkásokat, szövetségünk is kidolgozott egy országos szerződés-tervezetet, megküldve ezt az összes csoportoknak véleményezés végett. Kongresszusunk is foglalkozott Nagyszebenben az országos szerződés kérdésével és kimondta, hogy elvben nem zárkózik el az országos szerződés megkötésétől, de feltételül szabja, hogy a kötetendő szerződés rosszabb semmiesetre sem lehet, mint az országban érvényben levő legjobb kollektív-szerződés. Erdély legreakciósabb vasgyárosai közben megalkotották „szakszervezetüket”, hogy ennek a segítségével régi vágyukat megvalósíthassák. Ilyen előzmények után a marosvásárhelyi munkások nem akartak munkásaikkal kollektív-szerződést kötni, indokul hozván fel, hogy egy szövetségbe tömörültek brassói és nagyszebeni vasgyáros társaikkal és csak azokkal együtt hajlandók szerződést kötni. Hosszas huza-vona után december hó 11-én Brassóba lett a tárgyalás napja kiűzve. A jelzett nap előtt megérkeztek a munkások képviselői az érdekelt városokból, ugyszintén a szövetségünk képviselője is, hogy előzetes megbeszéléseket folytassanak. Megállapodásukat egy „kollektív-szerződés-tervezetbe” foglalták. December 11-én d. e. 9 órakor ült

össze a tárgyaló bizottság, amelynek a tagjai a gyárosok részéről: Gustav Schiel, Kullbert N., Julius Teutsch, Fritz Fabricius, dr. Valdemár Gust és dr. Lakatos mérnökök, gyárosok és ügyvéd urak vegyesen. A munkások részéről: György szaktárs szövetségünk, Wilhelm Roth elvtárs a sibiu szaktanács, Stroia György elvtárs a brassói szaktanács képviselője, Nagy István, Pop Viktor, Novák János, Igyártó Dezső, Svella Károly, Bartos György, M. Kaurz, Mants Atanase, Egyed Ferenc és Kacsó Fe enc szaktársak az érdekelt városok munkásai küldöttei voltak.

Mindjárt a tárgyalás elején György szaktárs, szövetségünk képviselője a tárgyaló bizottság munkástagjai részére kéri, hogy az elvesztett munkaidőt, oda és vissza szóló II. osztályú vasúti jegyet, valamint napi 100 lei általányt térítsenek meg a gyárosok. A kérdés felett hosszas vita indult meg, ami a gyárosok fukarságát jellemzően, késő estig tartott. Végre is úgy egyeztek meg, hogy a gyárosok az elvesztett munkaidőt megtérítik és 50 lei-el a napi általányhoz hozzájárulnak és a III. osztályú vasúti jegyet oda és visszautazásra megfizetik.

Azután a gyárosok átadták a kollektív-szerződés tervezetét, aminek kiemelkedő pontjai voltak az akkord és a prémium rendszer behozatala az egész vonalon, 5 lei minimális és 10-50 leies maximális órabér szakmunkások részére, azaz 20—25 százalékos bércsökkenés, akkor, amikor az érvényben lévő helyi szerződések szerint 25—30 százalékos bércsökkenést kellene a revízió-nál adnak. A gyáros urak különben két tervezetet készítettek: az egyik egy munkarend, a másik a tulajdonképpeni kollektív-szerződés. A munkarendet három évre szólónak tervezték. A felmondást a lejárati előtti egy évben kívánták megállapítani. Vajon miért? Vetődik fel önként a gondolat. Szépen megfelel a kérdésekre a „Munkarend” szövege, ahol a munkást még a gondolatáért is büntetni kívánják, a cári Szibériát óhajtának a gyáros urak Erdély területére plántálni. Csodálko-

zunk, hogy nem 99 évre kérték a munkarend érvényességét. A munkaidőről egy szóval sem emlékszik meg a tervezetük. György szaktárs kérdésére, hogy miért feledkeztek meg róla, a válasz az volt, hogy mert 10 órát akarnak dolgoztatni és nem 8 at. Hosszas vita indult meg ekkor munkaidő kérdéséről. A gyárosok látva, hogy nem sikerül a 10 c munkaidőt bevezetni, kérték, hogy a szerződés úgy legyen szövegeztve, hogy a munkaidő napi 8, illetve heti 48 óra, míg a törvény másképp nem intézkedik. Persze szükségük volna a gyáros uraknak az ilyen kitételekre, amellyel a munkások előre beleegyezésüket adják a törvény esleleges változtatásába. A tárgyaló bizottság határozottan visszautasította a gyáros urak e nemes kívánságát is. Azután Schiel gyáros ur elpanaszolja, hogy az ókirályság, Erdély és Bánát több gyárában 9—12 órát dolgoznak és garancia kér a szakszervezetektől, hogy ezt az állapotot megszüntetik.

György szaktárs megjegyzi, hogy nincs tudomása, hogy azon gyárosok, ahol 8 órás munkaidő bevezetve van, lépéseket tettek volna a kormánytól, hogy konkurens társaitat szintén 8 órás munkaidőre szorítsák, sőt ellenkezéleg mind maguk is annakeltörléseért szálltak sikra, így maguk a gyárosok az okai, ha még mindig van 10 órát dolgoztató gyár is.

Dr. Gust megjegyzi, hogy a gyárosoknak nem érdeke a 8 órás munkaidő behozatala, hanem ellenkezéleg a 10 órát szeretnék visszaállítani, sőt tehát nem kívánják, hogy a gyárosok lépéseket tegyenek a 8 órás munkaidő országos bevezetéséért.

Ezekután azt óhajtották, hogy a szerződésbe biztosítva legyen a gyárosok azon joga, hogy a 10 órát korlátlan számban bármikor eladhatják egy évben 6 hónapon keresztül. A „bizalmiférfitel egyetérőleg” hallani sem akartak. Mint maguk kifejezték, ez a munkaidő korlátlan gal?

A munkás egészségével ugyanmiért törődnének, hiszen bérabszóló korlátlan számban akad. Éveltek az is, hogy hasonló megegyezés már érvényben van, amit a bánáti szaktárs kötéft a bánáti gyárosokkal. Ott csak az „üzem érdeke” van elsősorban szem előtt tartva és csak 10 százalékos fizetnek az első 2 tulóraért. Györgyszaktársnak azon észrevételére, hogy ilyen kitétel esetén szükségesnek láta az üzem érdekének szorosabb meghatározását, mert a gyárosok a napi 8 órás munkaidőt is az üzem érdekébe levnek magyarázhatják. A gyáros urak szövege felelték, hogy ők fizetnek, a munkás dolgozzon. A tárgyaló-bizottság munkás tagjai rámutattak, hogy a korlátlan tulórázás, kevés százalék esetén a tulórákra, egyenlő volna a 9—10

órai munkaidő bevezetésével. Ha pedig nagyobb százalék szabátna meg a tulórákra, de a munkásság beleegyezése nem volna szükséges, úgy a gyárosok csak azért is tulórázatnának, hogy bizonyítékot szolgáltatassanak a 8 órai munkaidő eltörlése szükségességére, érvelve azzal, hogy a munkás korlátlan időt dolgozik, ha jobban megfizetik.

Nem! ... Jó urak, a munkás egészsége van olyan szent, mint Önöknek a profit.

A gyáros urak a tulórázás és a munkaidő kérdésében alapos ellentállásra találván, azután az akkord és a prémium rendszer üdvös voltáról tartottak hosszas előadást, mint egyedüli rendszerről, ami a többtermelést biztosítja. György szaktárs azon megjegyzésére, hogy a többtermelés, ha annyira a szívükön fekszik, a 30 százalékos haszonrészesedéssel is biztosítható. Felháborodva, mintha kígyó csipte volna meg a gyáros urakat, ugrottak fel székeikről *kommunista kívánságnak* nevezve a haszonrészesedés elvét. Feledve azt, hogy a liberális urak, kormányprogramkép hangoztatták a haszonrészesedés elvét (persze nem azért, hogy be is tartsák ígéretüket!). A munkás delegátusok határozottan visszautasították az akkord

bevezetésének még a gondolatát is, mire a munkaadók jóakaratu arcot vágva, megjegyezték, hogy „pedig a munkások részéről is sokan vannak, akik e rendszert szeretnék meghonosítani.“ A munkás delegátusok merev magatartásán megtörött az első nagyobb szabásu munkaadói offenzíva a munkaidő meghosszabítása és az akkord rendszer bevezetéséért.

A gyáros urak látva, hogy nem sikerül a munkásság guzsbakötése, Sch el gyáros ur tudomására adta a tárgyalóbizottságnak, hogy a kormány be akarja mindazon üzemeknél vezetni a kötelező tulórázást és az akkord-rendszert, ahol állami munkát végeznek. Ha ez a szándéka békés uton nem sikerül, az üzemek militarizálásától nem riad vissza. Vagyis a munkásság akarására fittyet hányanak a tőkés urak és egy általuk el nem fogadható rendszerre akarják kényszeríteni. Így fest a sokat hangoztatott „munka szabadsága“ az urnak 1922-ik esztendejében! ...

Szervezett vasmunkások! A ti egészségetek és a ti jövőtökről van szó! Rajtatok mulik, hogy a tőkés urak forró vágya, csak kívánság maradjon! Minden vasmunkás lépjen be a szervezetbe még most, míg nem késő, mert lehet holnap már késő lesz.

Termelés* ...

Termelés! Egyszerű szó, de rendkívül bonyolult és veszélyes folyamatot jelent. Ámbár a technika, fizika és kémia szédületes fejlődése a termelést is folytonosan fejleszti s látszólag is mind könnyebbé teszi: valójában azonban úgy áll a dolog, hogy minél jobban fejlődik a termelés, annál több veszélyt rejt magában a termelésben résztvevők számára. A hűbéri és kézműves társadalom termelési módszerei például megközelítőleg sem követeltek annyi emberáldozatot, mint a kapitalista termelési módszer. Amíg a bányák mélyén elrejtett ércköből használati tárgy válik, amíg a föld méhében és a nap melegében szunnyadó termékenyítő erő dus kalásszá érlelik az elvetett magot, amelyből azután kenyér lesz: millió dolgozó kéz százféle bonyolult szerkezeten hajszolja keresztül a holt anyagot s ez mind rengeteg veszedelemmel jár.

A társadalom a megélhetés lehetőségét, a termelőeszközök tulajdonosai dus földi javakat nyernek a termelés folytán, de/a termelésnek cselekvő résztvevői, a munkások, egészségüket, épségüket, életüket vetik kockára, anélkül, hogy ennek ellenében pusztá, sanyaru létükön felül részük volna még valamiben.

A termelés tehát örökös és véres harc. Harc a természettel, az anyagokkal, az elemekkel, a térrel, az idővel s az ember magaalkotta technikai szörnyetegekkel. Ezt a harcot a nagy munkahadsereg vívja, amely, mint előbb már említettük, ezzel a harccal az egész társadalom létét biztosítja, de a maga részére csak a legszűkebb értelemben vett megélhetés lehetőségét szerzi meg.

Termékeny, hasznos és veszélyes munkájának teljes ellenértékét nem kapja meg, csupán silány zsoldban részesül. Munkájának társadalmi értéke és hitvány munkabére között tekintélyes többlet mutatkozik, amelyet a termelőeszközök tulajdonosai maguknak tartanak meg, a munkabérek pedig túlközelítőleg úgy szabályozzák, hogy a munkás abból tartalékot nem gyűjthet, viszont a termelés folyamatában egészsége és élete folytonos veszedelemben forog. A hivatásos betegségek egész raja, baleset, rokkantság, halál, légiobb esetben munkanélküliség leselkedik rája s akármelyik eléri: kiválik a termelés folyamatából, megvonják tőle a zsoldot s családostul együtt éhenhalhat.

Könnyen ráolvasható ezekből az uralkodó osztályra az a kötelesség, hogy a termelés harcában résztvevő, függő helyzetben lévő munkás létét minden eshetőség esetére biztosítania

Propper S.: „A szociálpolitika lényege“ című írásából.

Dalaimhoz ...

*Dalaim, ti robotba könnybe viharba-hullt dalok,
s ó te ifjan gyászbafult, napváro sziv, —
ne jajjongjatok fajú önseb-iteken,
köny sikoly ne üljön a szemtüköron,
az „Én“ szava senyvűden a szájszögleten, —
dalaim, szivem, a sokak könnye hiv!*

*Da'aim, ti robotba, könnybe viharba-hullt dalok,
s ó te ifjan gyászbafult napváro sziv, —
ne omoljatok „Én“-templomok régi oltárára,
az „Én“ sorsát csak sodorja most az ár!
az én könnyem se lássa senki már, —
dalaim, szivem, a sokak könnye hiv!*

*Dalaim, ti robotba, könnybe, viharba-hullt dalok,
s ó te ifjan gyászbafult, napváro sziv, —
ne kössetek balga én-bokrétál tömegek sirjára;
világ-csataatér bős sivatagán árva-könny mit ér?
a vad, a harc hőhulláma az égre ér, —
dalaim, szivem, a tömeg könnye hiv!*

*Dalaim, ti robotba, könnybe, viharba-hullt dalok,
s ó te ifjan gyászbafult, napváro sziv, —
kacagjatok a régi, gyáva, énes frigyeiken;
uj frigy, uj zsoltár „Mi“ szavát zengje zendülő dal,
győzzenek könnyeink, álmaink, az uj ember diadal!
dalaim, könnyeim, a tömeg könnye hiv ...*

kellene s alkalmat kell nyujtania ahhoz, hogy ilyen irányban, teljes mozgási szabadsággal, a munkásság maga is erőteljesen közreműködhessek.

Az uralkodó osztály ennek a kötelességének nem tesz eleget. Nem is ismeri el ez irányu kötelességét, mint-hogy semmit sem ismer, ami a profiton kívül esik. Legfeljebb annyiban tesz e téren engedményeket, amennyiben a saját érdeke is megkívánja s amennyiben az érdekelt munkásság a maga szervezett erejével erre kényszeríteni tudja.

A tőke és a munka harcába időnként beleszól egy harmadik tényező: az állam. Nem a munkások javára é vényesíti ugyan befolyását és hatalmát, de egyrészt a saját létének biztosítása céljából, másrészt a politikai és gazdasági befolyásra szert tett munkáosztály unszolására és nyomása alatt kénytelen a szociálpolitikai alkotások terére lépni.

(Romániában azonban a szociálpolitikai alkotások csak a holdban léteznek. Szerk.)

Munkakonfliktusok 1921—1922-ben

A munkanélküliség néhány nyugateurópai országban 1922 nyári hónapjaiban

Tekintsük át az 1921. év munkakonfliktusainak (sztrájkok, kizárások) statisztikai adatait és látni fogjuk, hogy ezen adatokban a kapitalizmus világhozzászólásának egyik oldala visszatükröződik. Az 1921-es esztendőre esik a nemzetközi munkálató világnak legerősökobb bérnyomó offenzívája, amely az ellenforradalomnak az előző két év harcaiban való politikai szervezése és megerősödése után 1921-ben teljes erővel kitört. A fordulópontot az angol bányász-sztrájk letörése jelentette, amely három hónapig tartott és 1,000 000 munkást érintett. Amint Angliában, ugyanugy a többi ipari államban is a munkálatók voltak a támadó felek. A legtöbb sztrájk védelmi sztrájk volt a nemes valutájú országokban a bérlészállítások ellen, avagy a pénz elértéktelenedés folytán keletkezett reálbér csökkenés miatt, így a rosszul valutájú országokban: Lengyelországban, Ausztriában, Németországban. Igen figyelemreméltó a svédországi és a queenslandi békéltető-bizottságok eredményes munkája. Így például Svédországban a konfliktusok 30 százalékának sikertült a munkabeszüntetést megegyezéssel elkerülni, a sztrájkok 68 százalékánál pedig mindkét félre nézve kedvező megállapodást hoztak létre. Egyébként Svédországban a kormány támogatásában részesülnek a békéltető-bizottságok.

Az itt következőkben közöljük a nyugateurópai országok 1922. évi fontosabb munkakonfliktusainak, valamint a nyári hónapokbani munkanélküliségeknek fontosabb adatait. Azokban az országokban, amelyek szélesebb agrárterülettel rendelkeznek és így ipari munkásaik egyrészt a mezőgazdasági munka képes foglalkoztatni, a munkanélküliség csökkent. Így pl. Lengyelországban, ahol a munkanélküliség február elejétől augusztus végéig egyharmadára csökkent.

A munkakonfliktusok

Angliában az elvesztett munkanapok száma 1921-ben 86 milliót tett ki 1920-nak 27 milliója és 1922 első felé-

nek 188 milliójával szemben. Ebből kilenczized a nagy bányász-sztrájkra, a többi a textil- és a hajóépítő iparra esik. Az elvesztett munkanapok száma kétszerese az 1921. évi legmagasabb számként ismert 40 milliónak, amelynek oka szintén egy bányász-sztrájk volt.

Az Egyesült-Államokban 1921-ben 2267 ízben volt munkakonfliktus, szemben az előző év 3254 és 1919-nek 3577 esetével. A legtöbb sztrájk az építőipar és a nyomdaiparban fordult elő. A sztrájkban résztvevők száma 1919-ben 4 millió, 1921-ben 1 millió volt. Ennek oka a nagy munkanélküliségben leli magyarázatát, amely legyöngyítette a szakszervezeteket, a munkásságot pedig közönyössé tette. Amíg az 1919. évi sztrájkok és megegyezések száma kétszeresre kedvezőbb a munkásokra, mint a tőkésekre nézve, 1921-ben a munkakonfliktusok számának háromnegyed része a munkálatóknak kedvező eredményű. A munkabeszüntetések következtében elvesztett munkanapok száma 1921-ben 60.165, míg 1920-ban 48.884 és 1919-ben 62.970.

Ausztriában 624 konfliktus volt, amely 120.198 munkást érintett. Az elvesztett munkanapok száma 1.3 millió, a bérveszteség pedig 0.97 millió font volt, szemben 1919. év 6.3 millió munkanapja és 3.9 millió font bérveszteségével. A konfliktusok nagyobb része az Új-Dél-Walesi szénbányákban fordult elő.

Svédországban 233 munkakonfliktus volt, az 1915—1920. esztendő átlagszáma 183. A sztrájkokban 115.015 munkás vett részt, a sztrájkok okait 68.8 százalékban a bérrédukciónak képezték.

Dániában 109 sztrájk volt, szemben az 1920. év 250 és 1919. év 500 sztrájk esetével. A sztrájkok nagyobb része a lejárt szerződések megújítása körül tört ki. Összesen 45.000 munkás vett részt bennük. Az elvesztett munkanapok száma 1,251.400, a bérveszteség 20,1000 000 koronára rugott. A szakszervezetek 5,530.000 korona segélyt fizettek ki.

1922 elején, a nagy munkáskizárás idején 2,309 000 munkanap és 31,200 000 korona bérösszeg veszett el. A szakszervezetek segélyösszege 6,471.000 koronára rugott.

Lengyelországban 693 konfliktus volt, amely 474 000 munkást érintett, 2,476.886 munkanap ment veszendőbe. A konfliktusok főbb politikai összeköttetések és a valuta elértéktelenedése folytán a magasabb bérekért folyó harc képezte.

Romániában: A munkaügyi miniszterium hivatalos lapja, a „Buletinul Muncii” a következő adatokat közli az 1920 június 1-től december 31-ig terjedő időben történt munkakonfliktusról. Szóval azon kritikus időpontnak az adatait öleli fel, amely a rettenetes elnyomással járt általános sztrájk után következett. A fentjelzett időben 77 sztrájk volt a magánvállalatoknál, amely 10 568 munkást érintett. Az elvesztett munkanapok száma 789:5 volt. A sztrájkban szereplő iparágak voltak: a textilipar 1757 sztrájkolóval, a grafikai ipar 572 és a vasipar 6594 sztrájkolóval. Ezen konfliktusok legnagyobb részét az elégtelen munkabérek okozták és a legtöbb esetben a munkásság győzelmével végződtek. Ugyanezen időpontban 23 kizárás volt bér-differenciák miatt, amelyek 5802 munkásra terjedtek ki. A kizárások általában döntő-bíróságok útján értek véget. Ugyancsak a fenti időpontba 137 olyan konfliktus is volt a magánipari vállalatoknál és 4 állami üzemben, amelyek nem jártak sztrájkjal. Ezek a bérmozgalmak 27.220 munkást érintettek. A konfliktusokat leggyöngyönyire az alacsony bérek okozták és kölcsönös megállapodásokkal értek véget.

Csehszlovákiában 1922 első felében 174 munkakonfliktus volt, amelyekben 102.444 munkás vett részt. A konfliktus 16.1 százalékja a munkásság győzelmével végződött, míg (a munkanélküliség miatt) 28.1 százalék a munkálatóknak kedvezett. 52.9 százalékánál megegyezés történt.

A munkanélküliség

Angliában különböző szükségmunkákat vettek tervbe; így pl. lecsapolási, utépítési, sporttelep építési munkálatokat stb. A népjóléti miniszterium 10 millió font hitelt vesz igénybe e célra. A földmivelésügyi miniszter földmivelési szükségmunkákra a következő föltételek mellett bocsájt a községeknek kölcsönt rendelkezesre. A foglalkoztatottak lehetőleg férfiak legyenek, 25 százalékuk hadviselt és 25 százalékuk nős legyen.

Az Egyesült Államokban csökkenőben van az óriási munkanélküliség. Érdekes megállapodást kötöttek a női ruházati iparban a munkálatók és a munkásszervezetek. Itt a munkásoknak 20 munkahetet szavatolnak. Ha a mun-

kanéllküliség 6 hetet meghaladna, kötelezi magát a munkaadó szövetség, hogy a megfelelő időre a legkisebb munkabér kétharmadát akkor is kifizeti, ha a munkás közben máshol alkalmazásban is van. Az ily módon segélyezett munkások száma azonban nem lehet az összmunkásság $7\frac{1}{2}$ százalékánál több.

Kanada. A kanadai szakszervezeti kongresszus, amelyet Ottawában szeptember 5-én tartottak, követeli az államtól a munkanélkülik és ezek családjainak segélyezését, krízisek idején állami munkálatok végeztetését, a 8 órás munkanap szigorú betartását, a munkaközvetítők államosítását, a bevándorlás korlátozását, a belső kolonizáció előmozdítását és a munkanélküliség elleni biztosítás bevezetését. A kanadai munkaügyi miniszter a munkanélküliség elleni biztosítás rendszere ellen van.

Hollandiában, bár a munkanélküliek száma nem csökkent, a költségvetésben a munkanélküli segély összegét az előbbi év 9 milliójával szemben 6 millióra csökkentették.

Belgiumban a munkanélküliek száma szeptemberben jelentékenyen megnövekedett; az időszaki munkásokat is beszámítva 28.000-ról 36.000-re emelkedett. Troklet szocialista képviselő a törvényes munkanélküliség elleni biztosítás céljából törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé, amely minden 16–65 éves munkásra kiterjed.

Ausztriában új törvény rendezi a munkanélküli segélyezést. Meghatározza, hogy az állam által a szükségmunkákra adott előlegek és szubvenciók a kifizetett munkanélküli segélyek összegét túl nem haladhatják. A munkanélküliség elleni biztosításra előirányzott összegnek legfeljebb negyedrészt teheti ki.

A munkásság ereje

az osztálytudatos szervezkedésben, az összetartásban rejlik. Régi igazsága ez a szakszervezeti tanításnak, amelyet azonban állandóan kell hirdetni. Hirdetnünk kell a felnövekedő ifjúmunkás generációnak, mely majdan helyünket a munkásmozgalomban elfoglalja, hirdetnünk kell a közönyös, tudatlan, távolálló és egyenletlenkedő rétegeknek, hogy szervezeteinket csatlakozásukkal erősítsék, hogy a szoros összetartásban ellentállóbba tegyék.

A fölvilágosítás munkájának egy pillanatig sem szabad szünetelnie, mint ahogy nem szünetel egy pillanatig sem a munkásság gazdasági és politikai osztályharca. A szünetelés a munkásmozgalomban visszaesést jelent, a visszaesés pedig gyöngíti erőnket. A munkásság küzdelmeinek legnagyobb ellenége nem a reakció, de a tömegek közönye, a tudatlanság.

Vajjon lehetséges volna-e a nagy tömegek elnyomatása, kizsákmányolása, rabszolgasorsban való tartása, ha azok mind, vagy legalább tulnyomó többsége, osztálytudatosan szervezve volna? Lehetséges volna-e akkor a reakciónak az a tobzódása, jogfosztása, amelyet ma tűrni vagyunk kénytelenek? Aligha! Sokan a szervezettől és a „vezér“-ektől várnak mindent. Ez tévedés. A szervezet és a vezérek kétségtelenül sokat tehetnek. *Erejük és cselekvésük azonban mindenkor a nagy tömegek osztálytudatosságától és áldozatkészségétől függ.*

Ezért a mozgalomban egyik legfontosabb feladat a tudatlanság és a közönyösség ellen való állandó küzdelem. Állandóan lobogtatnunk kell a fölvilágosítás, a tudás fátylóját, akkor sorainkban nem állhatnak be hézagok, amelyek harcok esetén akadályai lehetnek a sikernek. Hirdetnünk kell az ígét a munkásság legszélesebb rétegeiben, de ezeken kívül is. Minden dolgozó réteget meg kell nyerni az osztálytudatos szervezkedés számára.

E téren minden irányban sok még a teendő. Sokan vannak a szakmában, akik még közönyösen tévelyegnek és nem osztálytudatos munkások. A szakmai gazdasági harcok érdekében multhatatlanul szükséges, hogy a szervezethez tartozó rokonszakmabeli munkásokat megnyerjük a szervezetünknek és beszervezzük. Az összetartás gyöngéje, az öntudatosság és a kellő szervezetezés hiánya mindig megboszulja magát a tőke-munka harcában.

A szakmában sokan vannak még, akik a szervezeten kívül állanak és akik bent vannak, sem öntudatosak mind. Ez ellen állandóan cselekedni kell. Az öntudatos szaktársaknak sorompóba kell lépni és állandóan fölvilágosító, nevelő és szervező munkát kell végezniök. Rendelkezésükre áll e tekintetben a szervezet is. Értekezleteket lehet tartani, a szaklapot lehet terjeszteni, a szakszervezet könyvtára is rendelkezésre áll. Az agitáció munkáját fáradhatatlanul folytatni kell.

A munkás egyedül állva, képtelen érdekeit a tőkével és a reakció különböző szerveivel szemben megvédeni. A szervezeten munkás minden támasz nélkül teljesen ki van szolgáltatva a tőkés önkényének és kizsákmányolási törekvéseinek. Nem védekezhet semmilyen irányban és nem javíthat helyzetén. Más azonban a helyzet, ha munkástársaival összefog, tömörül és szervezkedik.

Ha fölismeri az osztályhelyzetét, fölismeri a szervezkedésben rejlő erőt és fejleszti tudását és az összetartást. Fejleszti a szolidaritást az üzemben, a szakmában és az összmunkásság sorainban. — Az öntudatos szervezkedés megadja a lehetőséget a jobbléérti küzdelemhez, a kizsákmányolás elleni

védekezésre és az általános helyzet megjavításához. *Csak a szervezet erejével lehetséges küzdelmet indítani jobb munkafeltételekért, jobb bérek és előnyök kivívása érdekében. Ne hagyjatok egyetlen üzemet se szervezetenül! Nagy tanítómesterünk: Marx Károly már fél évszázaddal előbb hirdette, hogy: a munkásság fölzsabadditása egyedül csak a munkásság műve lehet. Minél öntudatosabb és áldozatkészebb a tömeg, annál erősebb és harcoképesebb a szervezet. Ennek áll az ellenkezője is. Fontos érdeke tehát a munkásságnak, hogy a szervezetét erősítse azáltal, hogy a fölvilágosítás munkáját állandóan folytassa és nem halad el közönyösen a szervezetenél mellett. Minél osztálytudatosabbak, minél felvilágosodottabbak szervezeteink tömegei, annál erősebb a szervezet, annál eredményesebben tud a szakma és az összmunkásság gazdasági és kulturális boldogulása érdekében harcolni, a munkásosztály nagy szabadságharcának értékes részévé válni.*

Szövetségi ügyek

Az összes helyicsoportjaink figyeimébe!

Az összes helyicsoportjaink vezetőségei tudomására hozzuk, hogy 1923. január 1-től új színű I. osztályú bélyegek lesznek kibocsátva, a II. és III-ik osztályú bélyegek a régié maradnak.

Értesítük a szövetségünk összes helyicsoportjai vezetőségeit, hogy az 1922. évi december havi elszámoló-sókat 1923. január 6. ig haladéktalanul küldjék be a központba az évi zárlat gyorsabban való elkészítése végett.

Tapasztaljuk, hogy az utazó, illetve tartózkodási helyet változtató tagok, ki- és bejelentése nem mindig történik meg. Figyelmeztetjük a helyicsoportok vezetőségeit a be- és kijelentések pontos eszközözlésére, hogy a tagoknak a be- és kijelentések elmulasztásából származó kellemetlenségei elkerülhetők legyenek. *Központi titkárság.*

Kerülendő helyek. Bucuresi bérmozgalmak és munkahiány miatt kerülendő. Arad, bérmozgalom miatt kerülendő. Kolozsvár munkahiány miatt kerülendő.

Felhívjuk a helyicsoportok vezetőségeit, hogy az évi közgyűléseiket január és február hónapban tartsák meg. A közgyűlés napját egy héttel előbb tudassák a központi titkársággal, hogy a központ küldöttet küldhessen.

Pályázat. A Romániai Vas, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének nagyváradi helyicsoportja pályázatot hirdet a csoport titkári állására. Fize-

tés a szolgálati szabályzat szerint a helyi kereset alapján fog kiszámítani. A pályázóktól megkívánatik, hogy román állampolgárok legyenek, 3 éves szakszervezeti tagsággal bírjanak, az agitációban és adminisztrációban kellő jártassággal bírjanak, a román nyelvet is bírók előnyben részesülnek. A pályázati határidő 1923. január 15. A titkári állás elfoglalandó 1923. február 1-én. Próbaidő 3 hónap. Saját kezűleg írt pályázatok „Pályázat” jellegével, Vas-munkás csoport. Nagyvárad, Str. Cuza Voda 24. címre küldendők. A vezetőség.

Taggyűlés Kolozsváron

Impozáns taggyűlést tartottak kolozsvári szaktársaink december hó 20-án. Pirovszki elnök szaktárs megnyitja az ülést, mely után Kucsera János szaktárs a pénztári jelentést, Deér szaktárs az ellenőri jelentést, Pányi szaktárs a könyvtári jelentést teszi meg. A jelentések egyhangulag tudomásul vették.

Bruder Ferenc szaktárs a titkári jelentést teszi meg, amelynek a legkiemelkedőbb része volt a munkanélküliség kérdése, amelyet a kapitalisták kiméltlenül zudítanak a munkásságra. A szakszervezeti munkaközvetítésnek a statisztikáját ismerteti, melyből a taggyűlés megállapítja, hogy a munkanélküliség napról-nap a szaporodik, főként itt Kolozsváron a nagymérvű munkanélküliséggel kell megküzdeni. A bérmozgalom: előt álló gyarakat jelenti be, nevezetesen: Renner-börgyár és a városi vízmű, ahol a szerződés december 31-én járnak le. Rámutat arra, hogy a Renner-börgyár igazgatósága nem kevesebbet akar a szerződésbe belevenni, mint azt, hogy azon munkás vagy munkásnő, azon gépet, melyen dolgozik, ha esetleg eltörik, azon idő alatt, míg a gépet javítják, nem dolgozhat és a gépjavítás árát köteles megfizetni. Tehát az egyik oldalon a nagymérvű munkanélküliséggel, a másik oldalon a tőkének ilyen mérvű offenzívájával kell megküzdeni, amelyet csak a munkásság legteljesebb szervezeti fegyelmével és egységével tudjuk visszaverni. A további jelentésekben kitér az oktatás nagyfontosságú kérdésére, melyet a helyicsoport vezetősége a bizalmi üléseken, valamint a szakmai értekezleteken már is bevezetett. Egyben bejelenti, hogy a vezetőség a munkanélküli szaktársoknak rendkívüli karácsonyi segítyt fog folyósítani. A titkári jelentés tudomásulvétele után Pirovszki szaktárs az Aradon lezajlott bérmozgalomról emlékszik meg, a kolozsvári csoport egyelőre 2000 lei gyorssegélyt szavazott meg. Továbbá jelenti, hogy a szövetség szintén a legnagyobb mérvű erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette, aminek az eredménye, hogy 46 szaktárs már szabadlábban is van.

A hirdetett titkári állásra csak egy

pályázat érkezett be, Bruder szaktárs részéről. Bán szaktárs javasolja, hogy a titkári állás betöltését bocsássa az emberek szavazás alá. A kérdés szavazás alá bocsáttatik. A taggyűlés Bruder szaktársat titkárnak egyhangulag elfogadja.

Insztig szaktárs a csoport végalmi bizottsága nevében hívja fel a szaktársak figyelmét az 1923 február hó 3 án tartandó vasas táncmulatságra, amely a könyvtár és a munkanélküliek javára lesz rendezve. A taggyűlés egyhangulag elfogadta.

Pirovszki szaktárs lelkes zárószavaiban szervezkedésre, az egységre és főként fegyelmre hívja fel a szaktársak figyelmét, tekintettel arra, hogy a tőkés a legkiméltlenebb harcot hirdetik a munkásság ellen. Példa rá az aradi és brassói események. Harcot csak egységes és harcképes munkássággal vehetjük fel, ezért elítéli azon egyéneknek az egység megbontására irányuló törekvésüket, akik kicsinyes folyosó politikájukkal a vezetőség lelkes munkáját állandóan elgáncsolni akarják, akik ezt teszik, az összmunkásság ellen vétkesnek. A vezetőség el van határozva, hogy az ilyenekkel szemben a legkiméltlenebbül fog eljárni. A szaktársak összességének kötelessége, hogy mint a múltban, úgy a jövőben is a vezetőséget a munkástársaink érdekében való munkájában támogassa, hogy így kölcsönös erővel, győzelemmel vívhassuk meg a léteérdeünkért folyó harcainkat. A vezetőség nevében leszögezi, ha a jövőben is ez a példás rend, fegyelem és kölcsönös bizalom lesz, aminek a szaktársak tanujelét adták a mai taggyűlésen is, úgy Kolozsvár vasmunkássága csak győzelemmel kerülhet ki a tőkésekkel vívandó harcokból.

Az elnök záró beszéde után a gyűlés lelkes hangulatban véget ért.

A marosvásárhelyi szaktársaink impozáns taggyűlést tartottak december 17-én, vasárnap. Kacsó elnök szaktárs megnyitja az ülést, a napirendi pontok ismertetése után bejelenti, hogy a szövetség részéről Pirovszki szaktárs van jelen. A taggyűlés kiemelkedő része a titkári jelentés volt. Kacsó szaktárs megemlékezik a legutóbb lezajlott mozgalmakról, ismerteti a városi közüzemben dolgozó munkástársak bérmozgalmát, mely az ott dolgozó munkásság példás magatartása következtében 40 százalékos béremeléssel fejeződött be, ezenkívül május 1. fizetve. Megemlékezett a „Creditul Technic” kollektív szerződéséről, majd Nagy szaktárs ismerteti a brassói tárgyalások eredménytelenségét. Beszámol a kapitalisták kiméltlenül támadásáról, kik nem akarnak többet, mint a 10 órás munkaidő bevezetését és az akkordrendszerre való visszatérést. A taggyűlés a leg-

nagyobb felháborodással tiltakozott a kapitalisták ezen perfid támadása ellen. Kacsó szaktárs a kongresszus határozatának megfelelőleg bejelenti, hogy a tagdíjak január 1-től felemeltetnek. Pirovszki a szövetség részéről körülmenyően ismerteti azokat az okokat, melyek következtében a tagdíj felemelése szükségessé vált. Többek hozzájárása után a taggyűlés tudomásul vette. Ábrahám szaktárs a vezetőség részéről bejelenti az ellenállási alap megteremtésének szükségességét. A szövetségi kiküldött szakárs körülményesen fejtegeti az ellenállási alap fontosságát, kifejti, hogy egy osztályharcos szervezet előfelétele ezen alap megteremtése. Végül a taggyűlés utasította a vezetőséget, hogy erre vonatkozó tervezetét a legsürgősebben dolgozza ki és terjessze egy rendkívüli taggyűlés elé. Délután fél 2 órakor Kacsó elnök szaktárs lelkesítő záró szavai után a taggyűlés lelkes hangulatban fejeződött be.

Taggyűlés Tordán. December 14-én este a sétatéri Kioszk nagytermében tartott a tordai vas-, fém- és vegyipari munkások csoportja igazán szép és jól látogatott taggyűlést. A taggyűlést Bözdi szaktárs, a helyicsoport elnöke nyitotta meg, a jegyzőkönyv felolvasása után a jelentéseket tette meg a vezetőség, amit a taggyűlés egyhangulag tudomásul vett. Azután a szövetség központi kiküldöttje, Szabó J szaktárs tartott tartalmas előadást a romániai vasmunkásság jelenlegi helyzetéről. Előadásában kitér a munkaadók szervezkedésére és hogyan akarják a 8 órás munkaidőt elrabolni a munkásságtól. Ismerteti, hogy mint akartak a marosvásárhelyi, nagyszebeni és brassói vasipari munkálatok egységes kollektív szerződést csinálni a vasmunkásokkal, ismerteti ennek káros voltát az ország munkásaira. Előadás végén az egységre és az egymásközötti megértésre hívja fel a munkásságot. A szépszámmal egybegyűlt munkásság mind végig nagy figyelemmel hallgatta az előadást és lelkesedéssel igéte meg a jövő időre is egységes mozgalmi törekvését és a szövetséghez való rendíthetetlen bizalmát. A taggyűlés este 9 órakor lelkes hangulatban ért véget.

Taggyűlés Zernesten. December 3-án tartotta a zernesti csoportunk rendes évi közgyűlését, amelyen több mint 200 munkás társunk vett részt. Fazekas elnök szaktárs megnyitja és beszámolója után Velcea alelnök szaktárs teszi meg román nyelven a jelentést. Tibád szaktárs pénztári jelentése után a brassói szaktanács részéről Siroia elvtárs foglalkozik a gazdasági helyzettel, ismertetve a szervezkedés fontosságát. Azután a következő vezetőség lett megválasztva: Elnök; Fazekas György, alelnök: Dumitru Velcea; pénztárnok: Tibád József, II. pénztár-

nok: Krempelsz Franz, ellenőrök; Hodorozea Jon és Plătoiu Jon, jegyzők; Stoica Victor és Málnási Antal; választmányi tagok: Bancilă Teodor, Niculae Telean és Clinci Gheorghe.

A tagdíj járulék felemelésével egyidejűleg a kongresszus határozata alapján a csoport-százalék is fel lesz emelve. Így az 1923. január havi elszámolásból a csoportok már a 15 százalék helyett 20 százalékot vonhatnak le.

Különféle

Értesítés! Értesítjük az összes tagjainkat, hogy a nagyszebeni szaktanács munkaközvetítőt rendezett be a munkásotthonban, Sag-utca 25. sz. alatt. A Szebenbe utazó munkanélküliek ne a vállalatokhoz, hanem a szakszervezeti munkaközvetítőhöz forduljanak elhelyezés végett.

Az aggkori biztosítás törvénye még az év folyamán tárgyalva lesz a csehszlovák parlamentben. Svehla miniszterelnök a parlament legutóbbi ülésén bejelentette hogy a kormány igyekezni fog minden lehetőt elkövetni az ipari krízis enyhítésére nézve, mely államuk gazdasági alapjait veszélyezteti, legértekeesebb kijelentése azonban az az ígéret, hogy az aggkori biztosítás törvényét még az év folyamán a nemzetgyűlés elé terjeszti, úgy, hogy a proletáriátus még az évben érezni fogja ezen törvény áldásos értékét. És nálunk!?

Felszólítás! A brassói szervezett munkások könyvtárosa felszólítja Tóth Isván vasesztiergályost, hogy a könyvtárból kivett és elvitt könyvet haladéktalanul küldje vissza. Akik a nevezett szaktársal érintkeznek, figyelmeztessék kötelességére.

Nyugtázások Az aradi szaktársak részére a szövetség központi titkárságához a következő összegek folytak be: Kolozsvár 2000 lei, Dicsőszentmárton 1500, Lónya 337, Petroseni 1221, Szászrégen 969, Vulcan, 930 és Zernest 755 lei. Ezen összegeket az erdélyi szaktanács útján Szebenbe a letartóztatott szaktársakhoz, részint pedig az aradi segélyező bizottsághoz juttattuk. Az aradi helyi csoport december hó 17-ig befolyt következő összegeket nyugtázza: Marta szerszámosztály 210, 190, 170 lei, Kovacs-osztály 140, edző oszt. 122 és 100, marós és villanyszerelő oszt. 391 és 195, revizor oszt. 189 és 84, bádigos oszt. 31, revolver oszt. 35 és 91, eszterga oszt. 210, garázs oszt. 81, motor oszt. 100, főműhely 171, Astra géposztály 190, kazán oszt. 352, eszterga oszt. 515, szerszámoszt. 370, Halmágyi Sándor 30, Kovács Sándor 30, Rudkovszki üzem 200 és 224, Balla üzem 150 és

247, Arad Hegyaljai üzem 942 és 237, Arad Csanádi üzem 571 és nagyváradi vasmunkás csoport 500 és 180 lei.

Akinek „becsületszava” is van? A besztercenaszódi Faipari r.-t. iparvasuti üzeménél van egy üzemvezetőfele ur, aki Pakó Gyula névre fűl. Ez az ur szaktudása hiányában azzal akarja magát kitüntetni gazdáinak előtt, hogy kevesebb munkással akarja előállítani azt a munkát, amit azelőtt több munkással végeztetett el. Ennek okáért felmondott egyik ott dolgozó szaktársunknak és mikor a munkásság megbízottai tiltakoztak az ellen, hogy télvíz idején utcára dobjon embereket, azt felelte: „Bizony Isten, becsületszavamra nincs munka különben is az illető nem tud dolgozni és ha akkordba dolgozna, még a kenyerét sem tudná megkeresni”. De mikor a nyáron biztos munkából elc-alta és „becsületszavával” biztosította, hogy mindig lesz munkája, akkor tudott dolgozni, tudott kenyeret keresni, ha a maga részére fekete kenyeret ugyan, de Pakó „ur” részére szép fehéret. Ismerjük az ilyen „Bizony Isten, becsületszavamra” urakat. Ezek azok, akik tényleg nem tudják megkeresni a kenyerüket és nem tudnak dolgozni. Ezért úgy tesz, mint az egyszeri tolvaj, aki „fogd meg -et kiabál. De figyelmeztetjük Pakó-Pakó vagy hogyhivjákot, hogy hátrább az agarakkal és vigyázzon, mert jön még dör a kutyára.

Meghívó. A brassói kerületi szakszervezeti tanács 1923 február 11-én délelőtt 9 órai kezdettel kerületi szakszervezeti kongresszust hív össze Brassóba (Munkás-otthon, Str. Principele Carol Nr. 9.) a következő napirendel. **Napirend:** 1. Jelentések. 2. Az általános gazdasági helyzet. 3. Szervezkedés és taktika. 4. Sajtó. 5. Egységfront. 6. Alapszabályok. 7. Kerületi szaktanács megválasztása. 8. Kérdések és indítványok. A kongresszuson részt vehet Brassó, Fogaras, Háromszék és Udvarhely vármegyék minden csoportja és pedig minden 25—250 tagig egy, 25—500 tagig kettő és minden befizetett 500 tag után még egy-egy küldöttel képviseltethetik magukat. A kiküldöttek költségeit a kiküldő csoport fedezi. *A kerületi szaktanács.*

Tőke és munka

Bérmozgalom Gyergyószentmiklósön. Fiatal, alig pár hete alakult csoportunk bérmozgalmat indított a besztercenaszódi faipari cég és a gyergyószentmiklói erdőipari cég iparvasuti alkalmazottai érdekében. A szervezkedés meghozta az eredményt, mert hosszas tárgyalás után sikerült 35 százalékos béremelést kivívni. A túlorázás kérdésében nem sikerült kielégítő megoldást találniok és így most ez ügy a munkügyi inspektor előtt folytatódik.

Nemzetközi mozgalom

A nemzetközi fém munkás szövetség központi vezetőségi tanácskozása. A nemzetközi fém munkás szövetség központi vezetősége december 1. és 2. napján tartotta tanácskozásait Berlinben. Huszonhárom országos szervezet, kerekaszámban 3,152.900 taggal tartozik a vasas Internacionáléba. Észak-Amerika, Ausztrália, Délafrika és Új-Zéland szervezetei is csatlakoztak, úgy, hogy a nemzetközi fém munkás szövetség földrajzi hatásköre az amszterdami Internacionáléját is túlhaladja. — *Ilg* titkár-szaktárs tette meg a jelentését, amelyből kitűnik, hogy majdnem minden ország szervezetei védekező helyzetben vannak. Mindentűn a 8 órás munkanap ellen és a háború vége óta szerzett munkásjogok ellen intéznek támadásokat. A harcok különösen Dániában és Angliában voltak hevesek. A konferencia felfogását egyhangú határozatba foglalta, amely szerint a jövő harcainak vezetésére koncentrált ipari szövetségek szükségesek, amelyeknek megalakítását a csatlakozott szövetségeknek ajánlják. A nemzetközi szövetségnek az orosz fém munkásokhoz való viszonya tárgyalásánál az a vélemény alakult ki, hogy az oroszok meghívására legközelebb azzal válaszolnak, hogy az orosz szaktársakat a központi vezetőség ülésére tárgyalásra meghívják. *Dissmann* (Németország) és *Domes* (Ausztria) a nemzetközi politikai és gazdasági helyzetről beszéltek. Fejtegetéseik nyomán határozati javaslatot fogadtak el, mely szerint: „A krízis megoldása nem a hatalmon lévők által elérni igyekezett rendszabályokban: a bérek csökkentésében, a munkaidő meghosszabbításában és a proletáriátus beleszólási jogának megvonásában rejlik, hanem abban, hogy az egyes országokban erélyes, teljesítőképes pénzügyi és gazdasági rendszabályokat alkalmaznak és abban, hogy az örökös fenyegetőzési politika helyébe a világ-gazdasági kötöttségek felismerésén alapuló politikát lépjenek.” Végül hangsúlyozza a határozat, hogy erélyesen a luzerni és a római határozatok keresztülvitelén kell buzgólkodni és mindenekelőtt a proletáriátus egyetemes és zárt föllépése szükséges, hogy a szocialista termelő és fogyasztó gazdálkodást kiküzdjék.

A magyar kormány a szakszervezetek ellen. A magyar sajtó szerint a belügyminiszter törvényjavaslatot készít elő, amely a szakszervezetekből a politikai tevékenységet kizárja. A tervezet szigorú büntetéseket ír elő és úgy rendelkezik, hogy a törvény ellen vétők két évig terjedhető fogház és 10.000 koronáig terjedő pénzbírsággal sújthatók. Hogy a magyar kormány a munkásság szervezkedési szabadságát mennyire tiszteli, erre nézve jellemző,

hogy az utolsó három hónapban a következő szakszervezeti lapokat tiltotta be: „A vasutas”, „A Magyar Alföld”, „Jelző”, „Lámpa”, „A Magyar Róna”, „Földművesek Lapja”, „Földművesek Értesítője” és a „Közlekedési Munkás”.

Bírósági ítélet a sztrájkőrök ellen. A múlt év folyamán a lyoni szakszervezeti központ (Franciaország) a munkabérek emelését sztrájkjal akarta kikényszeríteni, mely határozatot a szövetség néhány tagja nem akarta elfogadni és a sztrájk alatt dolgoztak. A szövetség pert indított ellenük a bíróságnál és 5000 frank kártérítést követelt a sztrájkőrök munkásoktól, akik a többi sztrájkoló munkásnak károkat okoztak azért, hogy a sztrájk sikerét ellensúlyozták. A bíróság a szövetség kérésének helyt adott és minden egyes sztrájkőröt 100 frank pénzbírságra ítélte. Az érdekes bírósági ítélet indokolása a következő: „A szövetség tagja aláveti magát a szakszervezet alapszabályainak, melyben egyidejűleg kötelezi magát arra is, hogy jogérvényes szakszervezeti megállapodásokat magáévá teszi. Ezen szakszervezeti megállapodások be nem tartása a tag részére felősséget hárítanak az esetleges károkért, ha azokat önmaga idézte elő. Ez esetben tehát nem lehet szó a személyes szabadság korlátozásáról, miután belépés a szakszervezetbe önként történik, kötelező szervezkedés pedig nem áll fenn. Miután a megvádoltak magatartása folytán a szakszervezet morális és vagyoni veszteségeket szenvedett, a vádlott sztrájkőrök bűnösségét a bíróságnak meg kellett állapítani”. Hol vagyunk mi még ettől?...

Szövetségi utmutató

**A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége
Bukarest.**

Ügyviteli Iroda:

Rövidített cím: „Fermetal” Cluj, Strada Memorandului 21. (Minden postai küldeményt, levél, csomag, távirat, pénzt stb. ezen jelzéssel, illetve ezen címmel kell küldeni.)

Hivatalos órák: Hétköznap d. e. 8–12-ig és délután 3–6-ig. Vasárnap d. e. 9–11-ig.

Titkárságok:

Bukaresti titkárságok: Strada Academiei 37. (Ide tartoznak az összes ó királyságbeli helyicsoporthajunk.) Hivatalos órák: Hétköznap délelőtt 8–12-ig és délután 3–6-ig. Vasárnap 9–11-ig. Utassegélyért és információkért jelentkezni lehet a titkár szaktársnál hivatalos órák alatt.

Bánáti kerületi titkárság: Timișoara, Strada Dragalina No. 1. (Ide tartoznak az összes bánáti helyicsoporthajunk.) Hivatalos órák: Hétköznap d. e. 8–12-ig és délután 3–6-ig. Vasárnap 9–12-ig.

Zsilvölgyi kerületi titkárság: Munkásotthon, Lupeni (ide tartoznak az összes hunyadmegyei helyicsoporthajunk). Kerületi titkár Gîr-

boveanu Simion szaktárs. Hivatalos órák (lásd Lupeni.)

Helyi csoportok:

ANINA. Jendl-féle vendéglő. Befizetés minden hónap 15-ét és 30-át követő vasárnapon. Utassegélyért Switanek József csoportjegyzőnél lehet jelentkezni.

ANINOSA. Munkásotthon. Hivatalos órák: Csütörtökön délután 3–6-ig. Utassegélyért Pál Odön csoportpénztárosnál lehet jelentkezni.

ARAD. Munkásotthon, Városliget. Hivatalos órák: Hétköznap 8–12-ig és délután 3–6-ig. Utassegélyért jelentkezni lehet a hivatalos órák alatt a titkárál.

BOCSA ROMÁNA (Románboksán). Friedrich Heinrich féle vendéglő. Hivatalos órák: Minden héten csütörtökön délután 3–5-ig. Utassegélyért Talat Joan pénztárosnál lehet jelentkezni.

BRAILA. Vasas helyicsoporth Str. Rășiori No. 395. Hivatalos órák: Hétköznap délután 5–7-ig. Utassegély felvehető minden nap — vasárnap kivételével — Stoescu Vasile csoportpénztáros szaktársnál 6–8-ig a csoport helyiségében.

BUCUREȘTI. Str. Măgurele 84. (Itt van mind a három csoportunk nevezetesen: Vas- és Fémmunkás-csoport Vegyipari Munkás-csoport és a Gáz- és Villanyművi Munkások csoportjának székhelye.) Utassegélyért Joan Mirescu szaktársnál lehet jelentkezni.

BRAȘOV (Bassó). Munkásotthon, Strada Principele Carol (Kolostor-u.) 9. Elnök Szűcs Dávid, lakik Strada Negiu (Fekete-u.) 6b. (Régi Schill-gyar.)

BAIA MARE (Nagybánya). Strada Valea Roșie (Veresviz-u.) No. 17. Hivatalos órák és befizetés minden vasárnap délelőtt 10–12-ig. Utassegély felvehető Zajác Lajos szaktársnál Strada Cosinziana (Láng-u.) No. 7.

CLUJ (Kolozsvár). Piața Unirei 9. (volt Mátyás király-tér) Hivatalos órák hétköznap 8–12-ig és 2–5-ig, 5–7-ig pedig közvetítés naponta. Vasárnap 9–11-ig és szerdán 6–7-ig befizetés. Utassegély felvehető naponta a hivatalos órák alatt a helyicsoporth titkáránál.

CRĂȘENI (Pusztakalán). Munkásotthon. Hivatalos óra minden szerdán 6–9-ig; befizetés minden hó 15-én. Utassegély felvehető naponta Müller Róbert szaktársnál.

CUGIR (Kudsir). Fő-utca, Vasgyári Kaszinó. Hivatalos órák csütörtökön és szombaton délután 5–7-ig. Utassegélyért Birtha József szaktársnál jelentkezni.

DICIOȘANMARTIN (Dicsőszentmárton). Str. Avram Jancu 59. Hivatalos órák szerdán este 6–8-ig és vasárnap délelőtt 8–12-ig. Utassegély felvehető Rózsa Áron szaktársnál, Str. Plugariilor No. 3., minden este 6–8-ig.

DĂRȘTE (Derestyé). Vegyipari csoport, Dumitru Muntean-féle házban, házszám 113. Hivatalos órák minden szombaton este 5–7-ig. Befizetés minden hó 1-én és 16-án. Utassegély felvehető Dumitru Cimpoacă szaktársnál, 68. szám alatt.

DÉVA. Str. Horia No. 3. („Korona” vendéglő). Hivatalos órák minden vasárnap délelőtt 10–12-ig. Utassegély felvehető naponta Csorba Gyula szaktársnál.

GALAȚI (Galac). Vegyipari csoport, Munkásotthon Strada Chihan Vodă No. 58. Titkár Gînghină Zamfir szaktárs, pénztáros Borobăț Ion szaktárs.

GHIRES (Aranyosgyéres). Sodrony- és lánccártyagyár. Elnök Deacu Axente, pénztáros Horváth Károly.

GHEORGHENI (Gyergyószentmiklós): Besztercenaszódi Faipar Részvénytársaság. Elnök Köllő Félix.

LUPENI Munkásotthon, Zsilkolónia. Hivatalos órák délelőtt 8–12-ig és délután 2–6-ig. Befizetés csütörtökön egész nap és vasárnap délelőtt. Utassegély felvehető naponta a hivatalos órák alatt Gîrbován szaktársnál.

LONIA (Lónya). Strada Principale Carol No. 5. Hivatalos órák szerdán, pénteken és vasárnap délután 3–5-ig. B fizetés szintén szerdán és vasárnap történik. Utassegély felvehető naponta Király Pál csoportpénztáros szaktársnál.

MARGINA. Befizetőhely. Leinhold Jakab, gyári lakás. Hivatalos órák mindennap este 6–8-ig és vasárnap egész nap.

MEDIAS (Medgyes). Hotel Meisinger. Hivatalos órák és befizetés szombat este 8–10-ig. Utassegély felvehető M. Hermann, Klefent-Gasse No. 2. Mindennap 12–2-ig és este 6–7-ig.

NARÁG. Felső üzemi iroda. Befizetni lehet minden hónap 15–20-ika között. Utassegély felvehető naponta Szlidák János csoportelnökél. (Vasöntöde).

OHABA BISTRA (Nándorhegy). Özv. Emma Hartweg No. 65. Hivatalos órák minden vasárnap délelőtt 8–12-ig. Utassegély felvehető minden nap délután 4–6-ig.

ORADEA-MARE (Nagyvárad). Építőmunkásotthon, Szacsvai utca 24. sz. Hivatalos órák és befizetés minden szombaton délután 4–7-ig és vasárnap 8–12-ig a „Dácia” kávéházban. Utassegély felvehető ugyanott és ugyanabban az időben.

PETROȘANI (Petrozsény). Strada Mihai Viteazul. Hivatalos órák minden csütörtökön délután 4–7-ig. Befizetés minden szombaton délután 4–7-ig. Utassegély felvehető naponta délután 4-től Sztranzsik Arthur pénztáros szaktársnál (Régi Vagóhid-utca 712. sz.)

PETRIFALĂU (Péterfalva). Vegyipari csoport, Templom-utca 72 szám. Hivatalos órák minden kedden és csütörtökön este. Befizetés minden vasárnap délelőtt. Utassegély felvehető B. Istenstein Rudolf szaktársnál.

REGHINUL SĂSESC (Szászrégen): Katholikustemplom-utca 869. sz. Kiss Gérgely szaktársnál.

REȘITA. Munkásotthon, Strada Principesa Elisabeta 52. Hivatalos órák mindennap délután 5–8-ig a Munkásotthon 56 szám alatt. Utassegély felvehető naponta délután 5–7-ig Kapik Andreas szaktársnál.

SATU-MARE (Szatmár). Vigadóhelyiség, Kőlcsey-utca 1. szám. Hivatalos órák vasárnap délelőtt 8–12-ig és csütörtökön este 7–8-ig. Utassegély felvehető a fenti helyiségben, a hivatalos órák alatt a csoportpénztárosnál.

SIBIU (Nagyszegben). Munkásotthon, Strada Turnului (Saggasse) 25. Pénztáros Boda Károly, lakik Erzsébet-ut 29.

TÂRGU MUREȘ (Marosvásárhely). Munkásotthon. Elnök Kacsó Ferenc, lakik Strada Cuză Voda 37.

TIMIȘOARA (Temesvár). Strada Gen. Dragalina (volt Deák-utca) 1. szám. Hivatalos órák minden vasárnap délelőtt 9–11-ig és minden csütörtökön este 6–8-ig. Utassegély felvehető a hivatalos órák alatt a csoportpénztárosnál.

TOMEȘTI (Jud. Caraș-Severin). Üvegglyár, Burger Ernst szaktársnál.

TURDA (Torda). Szódagyári helyiség. Hivatalos órák és befizetés minden péntek és szombat délután 4–7-ig. Utassegély felvehető Böződi Elek szaktársnál Strada Moșilor No. 16., vasárnap kivételével minden nap.

VULCAN. Bányamunkások helyiségében, Főutca. Hivatalos órák minden csütörtökön. Utassegély felvehető Biró Ferenc szaktársnál.

ZĂRNEȘTI (Zernest). Papirgyári telep. Hivatalos órák minden csütörtökön délután 4–7-ig. Utassegély felvehető naponta Tibád József szaktársnál.

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului 21.

Gutenberg-könyvnyomda Cluj